

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conuersione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

48. Spiraе mors.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

pidam Mandarinus Puon Simon, & rogat Patrem qui nostris præerat Nanciani, ad se aliquem mitti qui se Christi Iesu anniuersario natali, suamque familiam sacris mysteriis recrearet. Redibat tunc Spiræ ab excursionem ut valde fructuosa, sic & ærumnis & vitæ periculis constita. Loco tamen quietis admittit iter illud dierum sedecim media hyeme, cum Nancianis ciuibus duobus qui se vltro illi comites dedere. Venerat ad Chianum, qui Huguanam fecat Prouinciam, & quinquiduum aduerso amne nauigat ad vigesimum Decembris, qui vitæ vltimus illi fuit. Sacram enim secum supellectilem cum ferret, ara portatili satis grauem, argumentatus est nauicularius ex eo pondere, thesaurum aliquem; & tentata clam noctu sarcina, cum tactu in calicem incidisset, facile sibi finxit omnia illic esse argentea. Crimen nihilominus distulit quoad latrocinij socios, & nauiculariæ inuenisset, quibuscum de loco, de modo, de articulo patranda sceleris; & partitione prædæ pactus, nocte S. Thomæ solennibus præuia recedit in medium anem, tempus agi rem iis innuit; irruunt è vado ut videri volebant improuisi, manibus ferreis correptum nauigium inuolant; strictoque acinace in Spiram, & comites tam crudeliter sæuiunt, ut stens proditor ipse clamitaret, ad prædam condixi, non ad cædem; inhibitorque nunc huius, nunc alterius ferrum, sed nisi irritum; cum par esse vnus, septem percussoribus non posset. Multis concisos vulneribus, in flumen præcipitant, ripamque relegunt ad diuidendam prædam, tribus viricim nummis scilicet opulentam, adeoque promissis ditibus minorem, ut parum, abfuerit quin proditorem discernerent. Latuit aliquamdiu crimen, Nanciani Spiræ cum Mandarino esse credebatur; differri eius iter putabat Mandarinus, quo tandem promissum iteratis literis exigente attoniti Patres, male actum cum Spiræ diuinarunt. absque mora famulum eò mittunt cum ingenue innocentie Catechista, sed magni animi puero, cui tri-duo prius quam Tunscianum perueniret obiecta est species, tam certis ad viuum expressa notis, ut se arbitraretur vigilare. Spiram cernebat, & comites; replicatis in pedes, & brachia funibus adstrictos, plagis hiantibus, & multo cruore manantibus laceros, quales denique Sicarij perfidi merferant in flumen præcipites. Quare appulsus Tunscianum, Mandarinus refert dierum numerum à profensione Patris Spiræ, subditque somnium quo se aiebat luctuosissimo afflictum. His dolore confixus peracerbo vir pius, nec iam de pattato facinore ambicens, homines suos cum puero mittit, qui manus suæ legitimo syngrapho perscriptam sceleris accusationem ad Præfectum deferrent eius pagi, cuius erat nauicularius, Spiræ vector, & proditor. At is dissimulato discrimine, negant in sua Præfectura tam atrociam patrari, recusantque de causa cognoscere. Adit puer tribunal inferius sed æqualis ad causam iurisdictionis, & amore in Spiram Magistrum optimum querelas dictante, tam generose se ad pœnas obtulit, delatoribus positas si de-

stituantur iustis probationibus, vt instrueretur demum causa cognitio, quinque ex percussoribus caperentur, & proferretur eorum ex ædibus fascis promiscuarum sarcinarum; quæ dum euoluuntur apparet Spiræ vestis superior. Eius aspectu puer velut subito fixus telo, euolare, flere, complexu vestem, & vultu stringere, vociferari se Patremque suum infelicem! manus barbas & crudeles quæ illum necassent! tam claris synceri doloris inditiis, vt nemini fieret suspectus iussarum lachrimarum quas habent semper in promptu delatores. Interrogatus nihilominus vnde ipsi constaret fuisse Patris ilam vestem, respondit fens, accommodatam à se illius humeris centies, aliæque tam multa, quod exilita hæc minus dubia persecutus est, vt darentur ad quaestionem rei, & confessione singuli tum sua, tum focia conuicti, laniantur ex iis frustatim quatuor, profectione carniū lenta in ducentas aut plures particulas. Quintum minus reum sed criminis consciū mors breuior abstulit.

Atque hinc deinceps palam fuit quid sibi vellet prodigium, quod pagum illum diu terruerat. Vni percussorum in sortem cesserat è Spiræ sarcinis libellus, Christi patientis imaginibus impressus, ex quo is libellus in domum sicutij venit, nulla nox abiit, quin alterni velut animalium duorum supra eius tectum exaudirentur vlulatus, quoad liber aliud est translatus. Nanciani Patres rerum suspensos expectatione, vbi redox puer interfecti Spiræ fecit certiores, Christiani iuxta & ethnici persecuti sunt multis lachrimis tristem casum, viri omnibus tota vrbe chari. Decernuntur illi iusta funebria, mittuntur, sed frustra, qui corpus ad fluminis ostia requirant; paratur interea honorificè humando tumulus, in calsum omnia; post tot à cade hebdomadas nusquam repertum est. Sufficiendus illi accitit Macao ad procurationem Ecclesiæ Nancianæ Martinus Burgentius, & ipse Duacensis, & annos in Mexico iam quatuordecim operarius strenuus, verum vt interdum qui agunt feruentius, præsentia, & certa fastidiunt; prægrandioribus longinquis & incertis, & Deo fortè non ita placitis; desiderio fundendi in Iaponia sanguinis in Philippinas abreptus est, indeque Macaum, vbi vidit præclusos in Iaponiam aditus, noui potissimum, in vsu, lingua, moribus Iaponum & sagacitate illic necessaria; proinde sibi tantum bonis, & in vita pro Christo ponenda fortibus; nam longè diuersis Ecclesia illa inter erueiamenta tyrannorum egebat præfidiis. Lusus ergo spe sua, vexatam Iaponiam Sinis pacificis mutauit, vixque appellus Nancianum ægrotans obiit. Regis interea Sinarum iuuentus eximia luculentius in dies exerebat sese in ostenta fortissimi, sapientissimi, & æquissimi Principis, & eò velocior ad futuri iudicium populis quò visu obrusior, iurabat Sinis in priscum aurum rediisse tempora, quo narrant veteres eorum historiæ virtutem Regi eodem in folio dextram alledisse, iura populis cum illo, & in illo dixisse; legem imperij columen, vitam Regis fuisse, quæ potentius exempli sui iuauissima æmulatione sanciret leges quam iubendi potestate.

49.
Mira Regis
principia.